

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 06-10871/4
Podgorica, 9. maj 2013. godine

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	10.05. 2013. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	09-2/13-3/2
VEZA:	
EPA:	163 XXV
SKRAĆENICA:	PRILOG:

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 9. maja 2013. godine, razmotrila je Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (predlagači poslanici Socijalističke narodne partije), koji je dostavila Skupština Crne Gore.

S tim u vezi, Vlada daje sljedeće

MIŠLJENJE

U odnosu na navedeni predlog zakona da pravo na starosnu penziju stiče osiguranik ako navrši 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, ističemo da Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju i kroz važeća rješenja sadrži povoljnosti u pogledu ostvarivanja prava na penziju za lica koja rade na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Naime, odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da se zaposlenima koji rade na određenim radnim mjestima staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. Takođe, po osnovu rada na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, snižava im se i starosna granica za sticanje prava na starosnu penziju. Stoga, ova lica ostvaruju pravo na starosnu penziju sa nižim godinama života od ostalih osiguranika – srazmjerno periodu za koji im se staž uvećao po osnovu rada na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Ukazujemo da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 78/10), koji je stupio na snagu 6. januara 2011. godine, uvedena pogodnost za zaposlene koji rade na radnim mjestima u Crnoj Gori na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. Naime, ukinuta je donja starosna granica od 55 godina života, do koje se po osnovu rada na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem najviše mogla sniziti propisana starosna granica za sticanje prava na starosnu penziju.

Nadalje, odredbom člana 17 stav 3 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da osiguranik stiče pravo na starosnu

penziju kad navrši 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se u rudnicima staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Od početka važenja citirane odredbe Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, 530 zaposlenih u rudnicima ostvarilo je pravo na penziju. Za isplatu penzija ovih lica Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore mjesečno izdvaja 209.710,11 eura, dok je na godišnjem nivou potrebno izdvojiti 2.516.521,32 eura.

Takođe su Zakonom o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list CG“, broj 34/11) bili propisani povoljniji uslovi za ostvarivanje prava na starosnu penziju za osiguranike koji obavljaju poslove na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, od uslova propisanih za ostale osiguranike. Naime, odredbom člana 197z Zakona bilo je propisano da, izuzetno od odredbe člana 17 ovog zakona, osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kad navrši 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem (stav 1) i pravo na starosnu penziju u skladu sa stavom 1 ovog člana može se ostvariti do 31. decembra 2011. godine (stav 2).

Za vrijeme važenja citirane odredbe Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, 2.117 zaposlenih koji su radili na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem ostvarilo je pravo na starosnu penziju. Za isplatu penzija ovih lica Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore mjesečno izdvaja 656.934,35 eura, dok je na godišnjem nivou potrebno izdvojiti 7.883.212,20 eura, što su svakako značajna finansijska sredstva.

U odnosu na predlog dopune zakona, da pravo na starosnu penziju stiče osiguranik ako navrši 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima sa skraćenim radnim vremenom, uvedenim zbog posebno otežanih uslova rada, ukazujemo da je odredbom člana 47 Zakona o radu („Službeni list CG“, br. 49/08, 59/11 i 66/12) propisano da: zaposlenom koji radi na naročito teškim, napornim i za zdravlje štetnim poslovima skraćuje se puno radno vrijeme srazmjerno štetnom uticaju na zdravlje, odnosno radnoj sposobnosti zaposlenog, ali ne kraće od 36 časova u radnoj nedjelji (stav 1); radna mjesta iz stava 1 ovog člana utvrđuju se aktom o sistematizaciji u skladu sa kolektivnim ugovorom (stav 2); zaposleni koji radi skraćeno radno vrijeme iz stava 1 ovog člana ima ista prava iz rada kao i zaposleni koji radi puno radno vrijeme (stav 3) i da zaposleni koji radi na poslovima iz stava 1 ovog člana ne može na tim poslovima raditi prekovremeno, niti se može na takvim poslovima zaključiti ugovor o radu kod drugog poslodavca (stav 4).

Dakle, zaposleni koji radi na radnim mjestima sa skraćenim radnim vremenom, uvedenim zbog posebno otežanih uslova rada, ima ista prava iz rada kao i zaposleni koji radi puno radno vrijeme, a za to radno vrijeme

staž mu se računa u punom obimu, odnosno 12 mjeseci u kalendarskoj godini.

U vezi s predlogom dopune zakona, da pravo na starosnu penziju stiče osiguranik - lice sa invaliditetom, ako je invalidnost prouzrokovana povredom na radu ili profesionalnom bolešću, kad navršši 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 10 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, ukazujemo da su Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju propisani uslovi za ostvarivanje prava na penziju po osnovu invalidnosti.

Naime, odredbom člana 30 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list RCG“, br. 54/03, 39/04, 79/04, 81/04 i 47/07 i „Službeni list CG“, br. 79/08, 14/10, 34/11, 40/11 i 26/12) propisano je da: invalidnost postoji kad kod osiguranika zbog promjena u zdravstvenom stanju, koje se ne mogu otkloniti liječenjem ili medicinskom rehabilitacijom, nastane potpuni gubitak radne sposobnosti (stav 1); invalidnost postoji i kad kod osiguranika, zbog promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem ili medicinskom rehabilitacijom, nastane djelimični gubitak radne sposobnosti od 75% (stav 2) i da uzrok invalidnosti može biti: povreda na radu, profesionalna bolest, povreda van rada ili bolest (stav 3).

U skladu sa odredbom člana 31 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, osiguranik kod koga nastane potpuni gubitak radne sposobnosti stiče pravo na punu invalidsku penziju, a osiguranik kod koga nastane djelimični gubitak radne sposobnosti stiče pravo na djelimičnu invalidsku penziju.

Odredbom člana 37 stav 1 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da osiguranik kod koga nastane gubitak radne sposobnosti iz člana 30 st. 1 i 2 tog zakona stiče pravo na invalidsku penziju ako je invalidnost prouzrokovana povredom na radu ili profesionalnom bolešću – bez obzira na dužinu penzijskog staža, a odredbom člana 39 stav 1 istog zakona propisano je da se invalidska penzija, u slučaju invalidnosti iz člana 30 stav 1 ovog zakona, koja je prouzrokovana povredom na radu ili profesionalnom bolešću, određuje u visini starosne penzije koja bi osiguraniku pripadala za 40 godina penzijskog staža.

Dakle, osiguranik kod koga se utvrdi invalidnost, u smislu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koja je prouzrokovana povredom na radu ili profesionalnom bolešću, ima pravo na invalidsku penziju bez obzira na dužinu navršenog staža osiguranja i ona se određuje u znatno povoljnijem iznosu, tako da se puna invalidska penzija određuje u visini starosne penzije koja bi osiguraniku pripadala za 40 godina penzijskog staža.

Imajući u vidu da prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja zavise od dužine ulaganja i visine osnovice na koju je plaćen doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i dodatni doprinos za staž osiguranja

sa uvećanim trajanjem, to bi propisivanje povoljnijih uslova penzionisanja za određene kategorije lica, kako je predloženo, zahtijevalo redistribuciju sredstava od osiguranika koji po opštim uslovima ostvaruju pravo na penziju ka osiguranicima koji to pravo ostvaruju pod povoljnijim uslovima. Na takav način narušila bi se ravnoteža između realnog izdvajanja sredstava osiguranika i principa solidarnosti.

Takođe, prihvatanjem predloženih rješenja povećao bi se broj korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja što bi, takođe, dovelo do povećanja sredstava za finansiranje penzijskog sistema, čime bi se dovela u pitanje stabilnost i održivost budžetskog finansiranja ovih prava.

Polazeći od navedenog, Vlada je mišljenja da Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ne treba prihvatiti.

GENERALNI SEKRETAR
Žarko Šturanović

